

До

Научното жури

При ЮЗУ „Неофит Рилски”

Благоевград

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Нина Милкова Гевренова,

научна специалност “Трудово право и общественно осигуряване”,

ЮФ на СУ „Св. Кл. Охридски”, гр. София

Уважаеми членове на научното жури,

Със заповед на Ректора на ЮЗУ № 622 от 28.02.2018 г. съм определена за член на научното жури за присъждане на образователна и научна степен „доктор” на Жанета Христова Петкова, докторант на самостоятелна подготовка по „Трудово право и общественно осигуряване” в катедра „Гражданскоправни науки” на ПИФ на ЮЗУ „Неофит Рилски” въз основа на дисертационен труд на тема „**Социално осигуряване на самоосигуряващите се лица**”. На първото заседание на журито ми беше възложено да изготвя рецензия.

Внимателно се запознах с дисертационния труд на докторант Жанета Христова и с представения от нея автореферат, и предоставям на Вашето внимание моята рецензия.

Жанета Христова е докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Гражданскоправни науки” към ПИФ на ЮЗУ „Неофит Рилски” с дисертация на тема „Социално осигуряване на самоосигуряващите се лица” за придобиване на ОНС „доктор” по научната специалност „Трудово право и общественно осигуряване”. Зачислена е през м. ноември 2015 година и е положила необходимите докторантски изпити, както следва:

- „Трудово право” с оценка отличен (5.50);
- „Осигурително право” с оценка много добър (5.00);
- "Подготовка и управление на проекти" с оценка (6.00) и
- "Английски език" с оценка отличен (6.00).

През времето на докторантурата Жанета Христова е осъществявала и преподавателска дейност като хоноруван преподавател в ЮФ на УНСС.

През същия период тя има и две публикации по темата на дисертационния труд:

- „Понятие за осигурително правоотношение на самоосигуряващите се лица в ДОО” – В: Сборник доклади от докторантска научна конференция „Правни и икономически проблеми в съвременната бизнес среда” – 23.10.2015 г. С.: ИК – УНСС, 2016, с. 184-192;

- „За понятието „самоосигуряващо се лице в ДОО” – В: Сборник доклади от юбилейна научна конференция „Право и бизнес – усъвършенстване на нормативната уредба” – 24.11.2016 г. С.: ИК – УНСС, 2017, с. 414-420.

Представеният от докторант Жанета Христова автореферат е коректен, изчерпателен и правилно отразява съдържанието на дисертацията и нейните научни приноси.

Смятам, че дисертационният труд на докторант Жанета Христова „Социално осигуряване на самоосигуряващите се лица” представлява оригинално съчинение с приносен характер, което отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 ЗРАСРБ. Той показва, че дисертанта притежава задълбочени теоретични знания, както в областта на осигурителното право, така и в други, основни правни отрасли. Дисертанта притежава и демонстрира умения за самостоятелно мислене и анализиране, способности за точно и структурирано изложение, както и възможности за научни изследвания.

Дисертационният труд е с обем 212 страници, включително съдържание и списък на използваната литература, включващ 105 заглавия на български, английски и руски език. Този обем е достатъчен за задълбочено

изследване на избраната проблематика, използваната литература също е достатъчна, съотнесима с изследваната тема и правилно цитирана.

Трудът е добре структурирани включва: увод, четири глави със съответни параграфи, и заключение. Изследването е изчерпателно и обхваща всички основни проблеми, свързани с темата: понятие за самоосигуряващо се лице, кръг на самостоятелно заетите лица, обхванати от осигурителна закрила, специфики на техните осигурителни правоотношения по основното и допълнителното (задължително и доброволно) обществено осигуряване и основните характеристики на тези правоотношения (страни, обект, основания за възникване, изменение и прекратяване, съдържание).

I. Научни приноси на представения за рецензиране труд:

Първо, дисертационният труд на докторанта Жанета Христова се характеризира с научна новост, актуалност и обществена значимост. Той е оригинално научно съчинение по един неизследван досега в нашата осигурителноправна доктрина въпрос–социалното осигуряване на самоосигуряващите се лица. В същото време трудът е с голямо практическо значение и запълва една съществена празнина в правната литература в областта на осигурителното право. Това само по себе си определя и обуславя научната новост и актуалността на анализирания в труда тема.

Обществената значимост на изследването се обуславя от факта, че под влиянието на редица икономически и социални фактори, свързани предимно с развитието на информационните и комуникационни технологии, постоянно се увеличава броят на физическите лица на независимия /самостоятелен/ труд и правните форми, в които той се осъществява. Това налага постоянно адаптиране и промяна на действащото законодателство с оглед новите икономически и социални реалности. От своя страна позитивната правна уредба се нуждае от солидна теоретична основа, каквато предлага рецензираният дисертационен труд.

Дисертационният труд разглежда и съпоставя правната регламентация на предоставяната осигурителна закрила на самоосигуряващите се лица в българското законодателство, в конвенциите и препоръките на Международната Организация по Труда и в правото на Европейския съюз. Докторантът демонстрира задълбочено и умело използване на сравнителноправния подход, което му позволява и да аргументира оригинални научни идеи. Той не пренася механично чуждите законодателни решения, а успява да синтезираи покаже едно ново и поезно знание, както с оглед на необходимостта от съобразяване на вътрешното ни законодателство с международните стандарти в конвенциите и препоръките на МОТ, така и с оглед необходимостта на повишаване на ефективността на социалната закрила. В този смисъл трябва да се отбележи, че изследването на докторант Жанета Христова е базирано на осмисляне на ролята на международното и европейското право в българската правна система.

Добро впечатление прави ясният, точен и разбираем език, прецизният юридически стил, както и стегнатото и логично изложение, в което липсват чужди тела или пропуски. Всичко това говори за едно добро разбиране на сложната осигурителноправна материя.

Застъпените в дисертационния труд авторови тези са добре обосновани. Очевидно дисертантът умее коректно да полемизира с другите автори и да аргументира собствената теза, когато тя е различна от вече застъпеното в правната литература.

От гледна точка на теорията и практиката заслужават внимание и направените предложения *de lege ferenda* за бъдещо усъвършенстване на нормативната уредба на социалното осигуряване на самоосигуряващите се лица.

По-конкретно към *приносните елементи на труда* могат да се отнесат:

1/ анализът на юридическите белези на самоосигуряващите се лица и извеждането въз основа на тях на доктринална дефиниция на понятието за самоосигуряващо се лице (с. 34-60);

2/ разграничението между самоосигуряващите се лица и лицата, които упражняват труд по гражданско правоотношение (с. 24-27), както и с лицата, работещи по някоя от новите форми на трудово правоотношение, които са на границата с независимия труд, а именно надомна работа и работа от разстояние (с. 28-30);

3/ анализът на актуалните международни нормативни актове, които имат отношение към разглежданата проблематика, и по-специално координационни принципи и правила на правото на ЕС, чрез които се гарантира придобиването и запазването на осигурителните права на самоосигуряващите се при правоотношения с международен елемент (с. 76-88);

4/ изследването на особеностите в действието на осигурителните правоотношения между самоосигуряващите се лица и осигурителния орган: специфичните моменти при тяхното възникване, изменение, прекратяване и преустановяване (с. 155-169);

5/ предложението да се предвиди първоначален и последващ административен контрол за наличието на критериите за извършване на независима трудова дейност, за да се предотвратят злоупотребите със заобикаляне на трудовото законодателство чрез т. нар. фиктивни самоосигуряващи се лица (с. 57-58);

6/ предложението да бъде прецизирано понятието за „свободна професия”, като лицата, упражняващи дейности, за които се плаща патентен данък, но не са търговци, да бъдат обособени като самостоятелна категория самоосигуряващи се лица (с. 202). Това предложение е важно с оглед синхронизиране на уредбата по българското законодателство с тази в другите европейски държави;

7/ предложението да бъде въведено общо основание за задължително или доброволно осигуряване за рисковете старост, инвалидност поради общо заболяване и смърт на лицата, които отговарят на критериите за упражняване на независима трудова дейност и не принадлежат към никоя от изрично и изчерпателно изброените категории самоосигуряващи се лица (с. 138);

8/ извеждането на специфичните белези на осигурителното правоотношение между самоосигуряващото се лице и осигурителния орган, като за пръв път в нашата правна литература се обосновава синалагматичния характер на това правоотношение (с. 101-105);

9/ предложението да се разшири персоналният обхват на чл. 4, ал. 9 КСО, като бъде предоставена възможност за осигуряване по свой избор не само на съпрузите, сключили брак, но и на тези, които живеят заедно при условията на фактическо съжителство, както и на останалите членове на семейството, които участват при осъществяване дейността на самоосигуряващите се и не са осигурени на друго основание (с. 119-120);

10/ предложението при настъпване на осигурения социален риск общо заболяване с последица временна неработоспособност да се даде възможност за избор на парично обезщетение или на бизнес помощ с оглед специфичните неблагоприятни последици за самоосигуряващите се лица при прекъсване на упражняваната от тях трудова дейност (с. 141), съответно при настъпване на риска майчинство да се даде възможност за избор на парично обезщетение или на помощ за домакинството и грижа за детето (с. 143) и др.

II. Критични бележки и препоръки.

Към докторант Жанета Христова могат да бъдат отправени и някои ***критични бележки и препоръки*** по отношение на представения дисертационен труд:

1/ считам, че наличието на повече актуална съдебна практика би обогатило труда, придавайки му повече практическа насоченост и стойност,

и би позволило на докторанта да покаже своите способности за сравнително правен анализ и критична оценка;

2/ трудът би спечелил от едно по-богато и подробно проучване на чуждестренна юридическа литература, което от своя страна би предоставило на докторанта допълнителни аргументи в подкрепа на изложените от него предложения de lege ferenda;

3/ бих искала да възразя за целесъобразността на някои от направените предложения de lege ferenda. Така например не смятам, че е необходимо създаването на специално подразделение в НОИ, отговарящо за осигуряването на самоосигуряващите се лица.

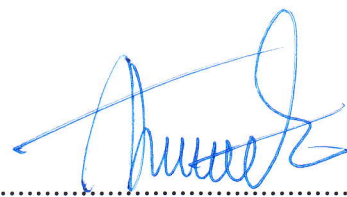
Посочените бележки и препоръки целят единствено да помогнат на дисертанта за по-нататъшното усъвършенстване на дисертационния ѝ труд, но не и да омаловажат достойнствата на труда като сериозно научно съчинение.

III. Заключение.

В заключение считам, че дисертационният труд на докторант Жанета Христова „Социално осигуряване на самоосигуряващите се лица” представлява оригинално съчинение с приносен характер. Той в пълна степен отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 ЗРАСРБ и показва, че дисертантката притежава задълбочени теоретични знания в областта на осигурителното право, както и способности за самостоятелни научни изследвания.

С оглед на гореизложеното предлагам на уважаемото научно жури да вземе решение, с което да присъди на Жанета Христова Петкова образователната и научна степен „доктор”.

23.03. 2018 г.

доц. д-р Нина Гевренова